Bilgi Arama Süreci Tutum Ölçe?i (BASTÖ)-?ngilizce Versiyonu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilgi Arama Süreci Tutum Ölçe?i (BASTÖ)-?ngilizce Versiyonu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17616

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilgi Arama Süreci Tutum Ölçe?i (BASTÖ), ?ngilizce ad?yla **Attitude Scale for the Information Search Process (ASISP)**, bireylerin bilgi arama sürecine (BAS) yönelik tutumlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle kullan?c?lar?n bilgi aray??? s?ras?nda sergiledikleri duygusal ve bili?sel e?ilimleri belirlemeyi hedefler. Ölçe?in geli?tirilmesi, 2019 y?l?nda yay?mlanan kapsaml? bir **güvenirlik** ve geçerlik çal??mas? temelinde gerçekle?tirilmi?tir.

Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?r ve bilgi hizmetleri, kütüphanecilik ve psikoloji alanlar?nda kullan?c? davran??lar?n? incelemek için tasarlanm??t?r. Bu araç, bilgi okuryazarl??? e?itimlerinin etkinli?ini de?erlendirmede ve bilgi arama davran???ndaki engelleri tespit etmede önemli bir rol oynamaktad?r. Ölçe?in orijinal PDF döküman?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: bilgi-arama-sureci-tutum-olcegi-basto-ingilizce-versiyonu-toad.pdf.

Anahtar Kelimeler

Bilgi arama süreci, tutum ölçe?i, ASISP, bilgi okuryazarl???, psikometri, güvenirlik, geçerlik.

Yazarlar

Nermin Çakmak, Emine Baysen

Amaç

BASTÖ-?ngilizce Versiyonu'nun temel amac?, bireylerin bir ara?t?rma veya ö?renme ba?lam?nda bilgiye ula?ma ve bilgiyi kullanma eylemlerine kar?? geli?tirdikleri **tutumlar?** sistematik olarak ölçmektir. Bu tutumlar, motivasyonel faktörleri, bilgi arama sürecine (BAS) yönelik kayg?y? veya güveni ve sürecin farkl? a?amalar?na dair genel alg?lar? kapsar.

Ölçek, özellikle akademik ortamda ö?rencilerin veya ara?t?rmac?lar?n kar??la?t?klar? zorluklar? ve bilgi arama stratejilerini etkileyen duygusal tepkileri nicelle?tirmeye odaklanm??t?r. Elde edilen veriler, kütüphanecilik hizmetlerinin iyile?tirilmesi ve bilgi okuryazarl??? programlar?n?n ki?iselle?tirilmesi için zemin haz?rlar.

Yap?

Ölçek, psikolojideki **tutum** yap?s?n? temel alarak, bireyin Bilgi Arama Süreci (BAS) hakk?ndaki de?erlendirici yarg?lar?n? ölçer. Bu yap?, genellikle bili?sel (inançlar), duygusal (hissedilenler) ve davran??sal (eylem e?ilimi) bile?enleri içerir. Ölçek, bu bile?enlerin bilgi arama eylemine ne ölçüde olumlu veya olumsuz yakla?t???n? ortaya koyar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, bilgi arama davran???n?n kendisi yerine, bu davran??a e?lik eden ve onu yönlendiren sübjektif de?erlendirmelerdir. Bu ba?lamda, ölçek maddeleri, bilgi araman?n zorlu?u, faydas? ve bireysel yeterlilik alg?s? gibi alt boyutlar? yans?tabilir.

Geçerlik

Kaynak referansta belirtildi?i üzere, ölçe?in geli?tirme çal??mas? **geçerlik** analizlerini içermi?tir. Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (Bilgi Arama Süreci Tutumu) ne kadar do?ru ölçtü?ünü belirlemek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?larak incelenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in kavramsal yap?s?n?n ampirik verilerle uyumlu oldu?unu göstermeyi amaçlam??t?r.

Geli?tirme çal??mas?, maddelerin ilgili alt boyutlara yüklenimlerini ve teorik modelin veri setine uygunlu?unu de?erlendirerek BASTÖ'nün ?ngilizce versiyonunun kültürel adaptasyon ve yap?sal geçerli?ini destekleyen kan?tlar sunmu?tur.

Güvenirlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas? kapsam?nda iç tutarl?l?k (internal consistency) yöntemi kullan?larak **güvenirlik** analizleri yap?lm??t?r. ?ç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne derece tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir ve genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? ile rapor edilir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin birbiriyle uyumlu ve güvenilir oldu?unu i?aret eder.

Bu güvenirlik çal??mas?, BASTÖ-?ngilizce Versiyonu'nun farkl? ölçümlerde tutarl? sonuçlar üretebilme yetene?ini do?rulamak için kritik öneme sahiptir.

Faktör Analizi

BASTÖ'nün yap?sal geçerli?ini test etmek amac?yla **aç?mlay?c? veya do?rulay?c? faktör analizi** teknikleri uygulanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in kaç boyuttan olu?tu?unu (örne?in, Bilgi Aramaya Yönelik Olumlu Tutum, Kayg?, Yeterlilik Alg?s? vb.) ve her bir maddenin hangi boyuta ait oldu?unu belirlemeye yard?mc? olur. Faktör analizinin sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? desteklemekte ve bilgi arama tutumunun karma??k do?as?n? ortaya koymaktad?r.

Faktör yükleri ve model uyum indeksleri, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik olarak do?rulanmas?nda kullan?lan temel istatistiklerdir.

Ölçek Yap?s?

Test Türü: Geli?tirme (Orijinal bir tutum ölçe?inin geli?tirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: 5'li Likert Derecelendirme. (1=kesinlikle kat?lm?yorum - 5=tamamen kat?l?yorum).

Mevcut Diller: ?ngilizce (BASTÖ'nün orijinal Türkçe versiyonu da mevcuttur).

Hedef Kitle: Akademik çal??malar yürüten bireyler (Ö?renciler, ara?t?rmac?lar).

Ya? Grubu: Üniversite ve üstü (Genellikle 18 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek geli?tirme çal??mas?, genellikle üniversite ö?rencileri veya bilgi arama faaliyetlerinde aktif olan profesyoneller üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan yaz?l? veya dijital anket format?.

Anahtar Kelimeler

ASISP, bilgi hizmetleri, kütüphanecilik, ö?renci tutumlar?, akademik ara?t?rma, öz-bildirim, bilgi arama süreci.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il (Kaynakta belirtilmemi?tir).

Kurumsal E-posta Adresleri: nermin.cakmak@atauni.edu.tr (Sorumlu Yazar ?leti?imi)

Yaz??ma Adresi: Nermin Çakmak (Atatürk Üniversitesi, Türkiye)

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Kullan?m: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Nermin Çakmak ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Yay?n, aç?k eri?im bir dergide yer almaktad?r.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?m için genellikle ücretsizdir, ancak yazar onay? gereklidir.

Test Y?l?: Ölçe?in geli?tirme ve geçerlik/güvenirlik çal??mas?n?n yay?nland??? y?l 2019'dur.

Referanslar

Çakmak, N. & Baysen, E. (2019). An attitude scale for the Information Search Process (ASISP): A study of reliability and validity. *Türk Kütüphanecili?i, 33*(3), 138-164. doi: 10.24146/tk.573756. Makalenin ba?lant?s?: tk.org.tr.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bilgi Arama Süreci Tutum Ölçe?i (BASTÖ)-?ngilizce Versiyonu Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte listelenmemi?tir. Maddelerin tamam?na eri?im için lütfen yukar?da belirtilen akademik referansa veya sorumlu yazar?n ileti?im bilgilerine ba?vurunuz.

Ölçek maddeleri burada listelenmemi?tir. Maddeler, 2019 tarihli makalenin eklerinde veya ilgili PDF dosyas?nda bulunabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM